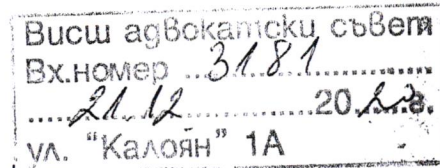




РЕПУБЛИКА БЪЛГАРИЯ
МИНИСТЕРСТВО НА ПРАВОСЪДИЕТО

21.12.2020 г.

X 04-01-663/20/21.12.2020 г.



Signed by: Milena Aleksandrova Lilova

ДО

Г-Н БОЯН МАГДАЛИНЧЕВ
ПРЕДСТАВЛЯВАЩ ВИСШИЯ СЪДЕБЕН
СЪВЕТ

Г-ЖА ДАНИЕЛА МАШЕВА
ЗАМЕСТНИК НА ГЛАВНИЯ ПРОКУРОР

✓ Г-ЖА РАЛИЦА НЕГЕНЦОВА
ПРЕДСЕДАТЕЛ НА ВИСШИЯ
АДВОКАТСКИ СЪВЕТ

Относно: Принос по въпросник на Специалния докладчик на ООН за независимостта на съдиите и адвокатите

УВАЖАЕМИ ГОСПОЖИ И ГОСПОДА,

На 27 ноември 2020 г. в Министерството на правосъдието, с електронно писмо на Постоянното представителство на Република България към ООН и други международни организации в Женева, се получи Въпросник на Специалния докладчик на ООН за независимостта на съдиите и адвокатите относно правораздаването в условията на пандемията от Ковид-19. В писмото се посочва, че приносът на държавите по въпросника ще бъде използван за целите на доклада на Докладчика през м. юни 2021 г. и ще бъде публикуван на страницата на Службата на Върховния комисар по правата на човека.

Министерството на правосъдието преведе и попълни част от въпросите въз основа на подавана по-рано от Ваша страна информация за мерките, предприети от България, за гарантиране на надлежното функциониране на съдебната система по време на пандемията от COVID-19. В отговорите е направена и референция към приетите от Съдийската колегия на Висшия съдебен съвет на 12 май 2020 г. Правила и мерки за работа на съдилищата в условията на пандемия, които предлагаме да бъдат изпратени на Специалния докладчик на ООН като приложение към въпросника.

Във връзка с изложеното, моля за Вашите бележки и допълнения по попълнената част от въпросника, както и за отговор на останалите въпроси в рамките на Вашата компетентност.

Доколкото приносът на държавите се очаква до 15 януари 2021 г., моля за получим
Вашите отговори не по-късно от 13 януари 2021 г., включително и по електронен път на
адрес: M_Tsenova@justice.government.bg.

Благодарим Ви за съдействието.

Приложение: Частично попълнен въпросник, преведен на български език.

С УВАЖЕНИЕ,

X



18.12.2020 г.

Евгени Стоянов
заместник-министър на правосъдието
Signed by: Evqeni Borisov Stoyanov

ПОДПИСАНИЯ ОРИГ

Въздействието на пандемията от COVID-19 върху правораздаването и свободното и независимо упражняване на адвокатската професия

1. Моля, опишете мерките, приети във Вашата страна, които да гарантират надлежното функциониране на съдебната система по време на пандемията от COVID-19:

На 24 март 2020 г. е приет специалният Закон за мерките и действията по време на извънредното положение, обявено с решение на Народното събрание от 13 март 2020 г., и за преодоляване на последиците (ЗМДВИППП). Законът има обратно действие и влиза в сила от 13 март 2020 г., като неколккратно е изменян и допълван, включително и по отношение на заглавието.

С приемането на ЗМДВИППП временно се спират процесуалните срокове по всички съдебни, арбитражни и изпълнителни производства, с изключение на наказателните производства, европейските заповеди за арест и производствата, свързани с мерки за принуда. С измененията в закона, приети през април 2020 г., тези изключения се конкретизират чрез добавяне на отделно приложение, съдържащо изчерпателен списък на всички съдебни производства, за които спирането не се прилага. Дава се и възможност на съда да отложи делото, ако поради болнично лечение, поставяне под задължителна карантина, изолация или прилагане на принудителни административни мерки по Закона за здравето във връзка със заболяването COVID-19 страната по делото или нейният представител не може да се яви в съдебно заседание.

На административните ръководители на органите на съдебната власт се вменява задължението по време на извънредната епидемиологична обстановка да предприемат всички необходими мерки за защита на живота и здравето на участниците в производствата и делата, както и на съдиите, прокурорите, следователите и служителите в съответната администрация. Разрешава се провеждането на заседания дистанционно, включително по наказателни производства, при условие, че е гарантирано прякото виртуално участие на всички страни. Предвижда се за проведените заседания да се изготвя протокол, който се публикува незабавно, а записът от заседанието да се съхранява до изтичането на срока за поправка и допълване на протокола. На практика много съдилища започват да използват Skype за провеждане на открити заседания по дела, които не са спрени и не могат да бъдат отложени. Практиката е въведена първо за разглеждане на наказателни дела, но постепенно започва да се прилага и за граждански дела.

2. Били ли са тези мерки предприети въз основа на законодателство при извънредни ситуации? Ако да, били ли са предварително консултирани със съдебната власт преди приемането им или била ли е тяхната законосъобразност и конституционосообразност предмет на съдебен контрол?:

Както е посочено по-горе, мерките се основават на ЗМДВИППП.

Преди обявяване на извънредното положение в България и приемането на ЗМДВИППП, с цел ограничаване разпространението COVID-19 на територията на страната, Съдийската колегия на Висшия съдебен съвет със свое решение, взето по протокол № 8 от 10 март 2020г., отправя редица указания към административните ръководители на органите на съдебната власт с оглед ограничаване разпространението

на пандемията. Препоръчва в срок до един месец да не се разглеждат дела, насрочени в открити съдебни заседания, с изключение на изрично предвидените в чл. 329, ал. 3 от Закона за съдебната власт.

От главния прокурор също своевременно са издадени заповеди за организация на работата във Върховна касационна прокуратура, Върховна административна прокуратура и Администрацията на главния прокурор по време на извънредното положение, с цел недопускане нарушения в процеса на работа. Заповеди за организацията на работа в съответната прокуратура по време на извънредното положение са издадени и от всички административни ръководители на прокуратури, като по този начин са осигурени оптимални според ситуацията условия за непрекъсване на тяхната работа.

На 15 март 2020 г. Съдийската колегия на Висшия съдебен съвет провежда извънредно заседание във връзка с усложняващата се епидемична обстановка, и обявеното с Решение от 13.03.2020 г. на Народното събрание на Република България извънредно положение, както и препоръките на Националния оперативен щаб, създаден със заповед на министър-председателя на Република България, за социална дистанция. Единодушно са приети мерки за работата на съдилищата на територията на Република България за периода от 16 март до 13 април 2020 г.

На 28 април 2020 г. задължението на съдилищата да изпращат призовки и друга документация, свързана с делата, само по телефона или по електронен път, е ревизирано и е разрешено конвенционално обработване на дела, при които страната не е предоставила телефонен номер или електронен адрес.

На 12 май 2020 г. Съдийската колегия на Висшия съдебен съвет приема Правила и мерки за работа на съдилищата в условията на пандемия. Те са изготвени от членове на ВСС, след проведено чрез видеоконференция обсъждане с административните ръководители на апелативните съдилища Мерките за работа на съдилищата и предложенията за законодателни промени са съобразени с получените писмени становища от всички апелативни съдилища, от административните съдилища, от окръжни и районни съдилища. Те периодично се ревизират.

Прилагаме посочените по-горе Правила от 12 май 2020 г., последно изменени и допълнени на 17 ноември 2020 г.

С Решение № 325 от 14 май 2020 г. извънредното положение е отменено и е обявена извънредна епидемична обстановка на територията на Република България, считано от 14 май 2020 г. до 14 юни 2020 г. В последствие това извънредно положение неколkokратно е удължавано, последно до 31 януари 2021 г.

3. Моля посочете мерките, които са били предприети във Вашата страна с оглед осигуряване на достъп до правосъдие по време на пандемията от COVID-19:

а) останали ли са съдилищата отворени през различните фази на пандемията?

Както е посочено в т. 2, още преди обявяване на извънредното положение в България и приемането на ЗМДВИППП, Съдийската колегия на Висшия съдебен съвет препоръчва в срок до един месец да не се разглеждат дела, насрочени в открити съдебни заседания, с изключение на изрично предвидените в чл. 329, ал. 3 от Закона за съдебната власт.

С Решение от 13.03.2020 г. на Народното събрание на Република България е обявено извънредно положение на територията на цялата страна. С решението се преустановява разглеждането на всички съдебни дела с изключение на изчерпателно посочени в него, въвежда се задължително подаване на документи по пощата или електронно средство за комуникация, инструктират се съдилищата да предоставят информация за висящи дела само по телефона или по електронен път, ограничава се достъпа до сградите на съда и задължава съдилищата да изпращат призовки и други свързани с делата документи само по телефона или по електронен път.

На 15 март 2020 г. Съдийската колегия на Висшия съдебен съвет провежда извънредно заседание, на което единодушно са приети мерки за работата на съдилищата на територията на Република България за периода от 16 март до 13 април 2020 г.

На 28 април 2020 г. задължението на съдилищата да изпращат призовки и друга документация, свързана с делата, само по телефона или по електронен път, е ревизирано и е разрешено конвенционално обработване на дела, при които страната не е предоставила телефонен номер или електронен адрес.

На 12 май 2020 г. Съдийската колегия на Висшия съдебен съвет приема Правила и мерки за работа на съдилищата в условията на пандемия. Документът урежда еднопосочно движение в съдебните сгради, режим на достъп на страните по дела до съдебни заседания и деловодства, както и на граждани, ползващи административни услуги. Предвидени са мерки за обезпечаване на разглеждането на насрочените дела в съдебна зала и чрез видеоконферентна връзка, както и дистанционна работа на съдии и съдебни служители, които не са дежурни и задължени да присъстват физически в съдебната сграда.

Също така се въвежда електронен регистър на делата, отсрочени по обективни причини, след съгласуване между съдията и административния ръководител на съда, който ще бъде докладван ежемесечно на ВСС. Акцент се поставя и върху ползването на електронно призоваване и връчване на съдебни книжа, и разглеждането на дела чрез интернет платформи, както и ангажиментите на ВСС за обезпечаване на тези дейности. Набелязани са специфични мерки за осигуряване на публичността на съдебните заседания и дейността на съдилищата като изготвяне на ежедневни подробни справки за делата с обществен интерес, изявления на служителите „връзки с обществеността“ или друг упълномощен служител и други.

Организирано са медийни кампании за насърчаване ползването на електронните услуги и електронното правосъдие, предоставяни от съдилищата, и за популяризиране на начина на поэтапно нормализиране на работата на съдилищата. Указва се заложените в годишните програми на съдилищата мероприятия и общите събрания да се провеждат чрез видеоконферентни връзки, и се насърчават магистратите и съдебните служители да ползват дистанционни форми на обучения.

На официалния сайт на прокуратурата функционира платформа за онлайн подаване на сигнали до прокуратурата, както и за извършване на онлайн проверка от граждани, подали сигнали за движението по преписките, образувани по тях.

б) какви критерии са били разработени и използвани за определяне на неотложните дела (напр. за законност на мярката за задържане под стража в досъдебното производство или за домашно насилие):

Делата по чл. 329, ал. 3 ЗСВ са дела, чието разглеждане поради тяхната неотложност не може да бъде преустановено дори през съдебната ваканция –

наказателни дела, по които има постановена мярка за неотклонение задържане под стража; дела за издръжка, за родителски права на ненавършили пълнолетие деца и за незаконно уволнение; искания за обезпечаване на искове, за обезпечаване на доказателства, за даване на разрешения и заповеди по Семейния кодекс, за назначаване на особен представител; дела по несъстоятелност; дела по Закона за защита от домашното насилие; дела, за които закон предвижда разглеждането в срок, по-кратък от един месец; дела за осиновяване на дете; както и други дела по преценка на административния ръководител на съда или прокуратурата или на министъра на правосъдието.

На 14 април 2020 г., след измененията на Закона за мерките по време на извънредното положение, списъкът на делата, чието разглеждане не е преустановено, е ревизиран, за да съответства на списъка с изключения, включен в новоприетото допълнение на закона.

в) какви мерки са били разработени и въведени във връзка с изоставането, причинено от пандемията от COVID-19:

.....

г) в страната наблюдава ли се нарастване на свързаните с пандемията дела, напр. жалби срещу извънредните мерки или свързани с последиците от пандемията (семейни скандали, изпадане в несъстоятелност и др.)

.....

4. Моля опишете мерките за защита, предприети в съдебната система, за опазване на здравето и сигурността на всички участници в съдебното производство (съдии, прокурори, страни в процеса, адвокати, съдебни служители и др.) в условията на пандемията от COVID-19:

Съдийската колегия на ВСС е взела предвид всички препоръки за запазване на здравето на съдиите и съдебните служители от главния държавен здравен.

Действащите към момента мерки за опазване на здравето и сигурността на всички участници в съдебното производство са подробно описани в приложените Правила и мерки за работа на съдилищата в условията на пандемия, приети на 12 май 2020 г.

5. Моля да предоставите информация относно техническите средства, използвани за осигуряване функционирането на съдебната система по време на пандемията от COVID-19 (онлайн излъчване на съдебните заседания, проведени чрез видеоконференция):

а) какви мерки са били предприети за гарантиране достъп на съдии, прокурори, съдебни служители, до подходящи технически средства и обучение относно новите процедури (използване на електронни платформи за достъп до документи, електронно управление на дела, възможности за видеоконферентни връзки)?

.....

б) какви мерки са били предприети за улесняване достъпа до правосъдие на хора в неравностойно положение или лица, които не притежават компютър, нямат достъп до интернет или не са достатъчно технически грамотни, за да участват в онлайн заседания?

.....

в) какви мерки са били предприети, за да се гарантира, че използването на технически средства няма да засегне по неблагоприятен начин провеждането на справедлив съдебен процес (напр. публичност на заседанията, достатъчно време и подходящи условия за комуникация с адвокат, достъп до превод и др.)?

.....

6. Моля да предоставите информация за допълнителните финансови средства, предоставени на съдебната система за периода 2020 – 2021, за да се гарантира, че съдът и прокуратурата ще продължат да функционират и да преодолеят последиците от пандемията. Включват ли тези мерки гаранции за предотвратяване и борба с корупцията при разпределянето на тези допълнителни средства?

.....

7. Моля да опишете предприетите мерки, които да гарантират, че адвокатите ще могат да изпълняват своите ангажменти по време на пандемията от COVID-19, особено по отношение достъпа им до задържани лица и лица с наложена мярка за неотклонение и средствата, използвани за улесняване поверителността на комуникацията адвокат-клиент по време на онлайн изслушванията?

.....